

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 415/2020 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen vientiteollisuuden kansainvälisten lentoyhteysien turvaamisesta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Jussi Wihosen /ps näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 415/2020 vp:

Miten hallitus aikoo turvata vientiyrityksille välttämättömiä kansainvälisiä lentoyhteyksiä tulevaisuudessa ja

miten hallitus aikoo turvata elinkeinoelämän kilpailukyyn maakunnissa?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Koronaviruksen aiheuttama pandemia on muuttanut radikaalisti yhtiöiden toimintaympäristöä. Kenties suurimman muutoksen on kohdannut lentoliikenne. Tilanne on alalla ennennäkemätön. Muutoksen mittakaavasta kertoo esimerkiksi se, että Finnair operoi toukokuussa noin 5 prosentilla yhtiön koko kapasiteetista ja yhtiö kuljetti huhtikuussa 16 100 matkustajaa. Se on 99 % vähemmän kuin vuosi sitten vastaavalla jaksolla. Finnair onkin ilmoittanut, että se valmistelee osakeantia, koska koronasta aiheutuvat tappiot vähentävät yhtiön omia pääomia.

Auttaakseen Finnairia vaikean ajan ylitse valtioneuvosto haki eduskunnalta enintään 700 miljoonan euron suuruista valtuutta Finnairin pääomitusjärjestelyihin osallistumiseksi. Summa sisältää suunnitellun osakeannin sekä Finnairin mahdolliset muut pääomitusjärjestelyt. Finnairin suunnitelman mukaan osakeannin kokonaismäärä olisi arviolta 500 miljoonaa euroa. Pääomituksella yhtiö vahvistaa vakavaraisuuttaan. Jos yhtiö ei ole vakavarainen, lainojen korot nousevat. Se taas saattaa nostaa yrityksen kulut kestävämmälle tasolle ja sillä olisi puolestaan kriittinen vaikutus yhtiön elinkelpoisuuteen.

Finnair on strategisen intressin yhtiö Suomen valtiolle. Omistuksen perusteena on turvata kattavat lentoyhteydet Suomesta maailmalle. Eduskunnan päättämä valtion vähimmäisomistusraja Finnairille on 50,1 prosenttia. Finnairilla on erittäin suuri merkitys ulkomaille ja maakuntiin suuntautuvan lentoliikenteen tarjonnassa. Ilman Finnairin operoimia reittejä Suomen lentoliikenneyhteydet olisivat todennäköisesti hyvin paljon suppeammat, mikä vaikeuttaisi ulkomaankauppaa ja matkailua. Suomesta on ollut poikkeuksellisen hyvät yhteydet maailmalle, mikä on myös suomalaisen vientiteollisuuden etu. Samalla hyvät yhteydet lisäävät Suomen houkuttelevuutta: kansainväliset yritykset pitävät hyviä yhteyksiä yhtenä kriteerinä tehdessään sijoittautumispäätöksiään. Finnairin yhteydet ovatkin tärkeitä asioita maakunnissa toimivan elinkeinoelämän kilpailukyyn kannalta.

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 415/2020 vp

Koronaviruspandemian aiheuttamassa poikkeustilanteessa useat maat ovat asettaneet matkustusrajoituksia ja lentojen kysyntä on romahtanut. Finnair on tämän seurauksena joutunut supistamaan sekä kansainvälistä että kotimaista reittitarjontaansa hyvin merkittävästi. Yhtiö on kuitenkin koko kriisin ajan ylläpitänyt kriittisimmät kotimaiset ja kansainväliset yhteydet.

Finnair ilmoitti 18.5.2020 aikovansa lisätä reittitarjontaa heinäkuusta 2020 alkaen. Samalla yhtiö kertoi päätöksestään olla lentämättä kesällä 2020 Joensuuhun, Jyväskylään, Kajaaniin, Kemiin ja Kokkolaan. Kysyntänäkymät näiden reittien osalta eivät yhtiön mukaan vallitsevassa tilanteessa mahdollista reittien käynnistämistä.

Finnair on ilmoittanut tarkastelevansa maakuntien reittien tilannetta seuraavan kerran elokuussa 2020 sen hetkisen lentoliikenteen kysyntänäkymien perusteella. Yhtiö ei ole tehnyt pysyviä lopettamispäätöksiä yhdenkään reitin suhteen. Finnair lentää sekä kotimaan reittejä, että kansainvälisiä reittejä tulevan kysynnän mukaan, ja on ilmoittanut olevansa valmis lisäämään lentoja nopeasti. Matkustusrajoitusten purkaminen eri maissa vaikuttaa kotimaanreittien näkymiin, sillä suuri osa kotimaanlentojen matkustajista jatkaa tyypillisesti ulkomaanlennolle.

Valtioneuvostolle on ensiarvoisen tärkeää, että Finnair kykenee palvelemaan kaikkia suomalaisia. Kattava kotimaanverkosto ja sujuvat yhteydet ulkomaille ovat valtavan tärkeitä kansalaisille ja yrityksille. Finnair voi kuitenkin palvella suomalaisia vain, jos sen toiminta on kannattavaa.

Finnair on pörssiyhtiö, jossa valtio ei ole ainoa omistaja. Vaikka valtio omistaa Finnairista yli puolet, valtio ei voi osakeyhtiölakia ja hyvää hallintotapaa rikkomatta määrätä yhtiötä sellaisiin päätöksiin, jotka vaarantaisivat sen toiminnan kannattavuuden ja olisivat kaikkien osakkeenomistajien yhteisen edun vastaisia. Reittejä koskevat päätökset ovat operatiivisia asioita, jotka kuuluvat yhtiön toimivan johdon ja hallituksen vastuulle, eivät pörssiyhtiön osakkeenomistajille.

Finnairin pääomitusjärjestelyssä on kysymys osakeannista, jossa valtio sijoittaa yhtiöön pääomaa muiden sijoittajien kanssa. Esimerkiksi ilmastotavoitteisiin, henkilöstöasioihin tai lentoreitteihin liittyvien ehtojen asettaminen ei ole pääomitusjärjestelyn luonteen mukaista. Tällaisten ehtojen asettaminen vaikuttaisi järjestelyn toteuttamiskelpoisuuteen.

On myös ensiarvoisen tärkeää huomata, että kyseessä on siis osakeanti ja siihen osallistuvat tahot, myös muut osakkeenomistajat kuin valtio, saavat pääomasijoituksensa vastikkeeksi uusia osakkeita yhtiössä. Tätä ei siis pidä verrata suoraan muille yhtiöille annettaviin yritystukiin.

Valtion omistajaohjauksessa voidaan kuitenkin käydä suoraa vuoropuhelua yhtiön johdon kanssa, jotta kansallinen intressimme tulee huomioiduksi yhtiön päätöksenteossa. Pidän tärkeänä, että Finnair kantaa yhteiskunnallista vastuuta maakuntien ja ulkomaiden lentoyhteyksien ylläpitämisessä.

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 415/2020 vp

Valtioneuvoston strategiana on tukahduttaa koronavirusepidemia, pitää se tiukasti hallinnassa ja sen myötä päästä avaamaan taloutta. Kuitenkin vain talouden ja yhteiskuntien avaamisen kautta lentojen kysyntä elpyy ja tällöin Finnairille ja myös muille Suomessa operoiville lentoyhtiöille tulee mahdolliseksi lisätä reittejä.

Helsingissä 5.6.2020

Eurooppa- ja omistajaohjausministeri Tytti Tuppurainen